

THE BAR
OF IRELAND

The Law Library

BARRA NA hÉIREANN

An Leabharlann Dlí

Definice klíčových pojmů

19. března 2026

Sharon Dillon-Lyons BL
Právní knihovna, Irsko

1

Kontext

- Definice jednání odporujícího zásadě rovnosti
- Rovnost versus spravedlnost – jak odlišné zacházení s osobami, tak stejné zacházení s nimi může představovat diskriminaci

Výzvy při kodifikaci ochrany

- Jazyk
- Rozdíly v právních systémech
- Relativismus a různé modely rovnosti
- Výjimky/obhajoby ohrožující integritu principu rovnosti

THE BAR
OF IRELAND

The Law Library

BARRA NA hÉIREANN

An Leabharlann Dlí

2

Kontext

- Zajištění mobility a vlivu konceptů
- Požadavek na vypracování právních předpisů, které zajistí uplatnění základního práva na rovnost a z toho vyplývajícího práva na nediskriminaci.
- Definice jednání, které brání rovnosti a porušuje ji
- **Klíčové pojmy:**
- přímá diskriminace, nepřímá diskriminace, obtěžování

3

Věc Coleman, C-303/06
Stanovisko generálního advokáta Madura
– 31. ledna 2008

„Horší zacházení s někým na základě důvodů, jako je náboženské vyznání, věk, zdravotní postižení nebo sexuální orientace, podkopává tuto zvláštní a jedinečnou hodnotu, kterou mají lidé již ze samé skutečnosti, že jsou lidmi. Uznání rovné hodnoty každého člověka znamená, že bychom neměli brát v úvahu tyto aspekty, když někomu ukládáme břemeno nebo ho zbavujeme výhody. Jinými slovy, jedná se o charakteristiky, které by neměly hrát žádnou roli při posuzování, zda je správné někoho zacházet méně příznivě“.

4

Kontext

- **Zákonná ochrana rovnosti**
- Rámcová směrnice – směrnice 2000/78/ES ze dne 27. listopadu 2000 – rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání
- Směrnice o rovnosti ras: Směrnice 2000/43/ES ze dne 29. června 2000: rovné zacházení s osobami bez ohledu na rasový nebo etnický původ;
- Směrnice o zboží a službách: směrnice 2004/113/ES: rovné zacházení mezi muži a ženami při přístupu ke zboží a službám a při jejich poskytování;

Kontext

- **Legislativní ochrana rovnosti (pokračování)**
- Přepracovaná směrnice o rovném zacházení, směrnice 2006/54/ES ze dne 5. července 2006: rovné zacházení s muži a ženami v oblasti zaměstnání a povolání (přepracovaná verze);
- Směrnice 2010/41/EU ze dne 7. července 2010 – rovné zacházení s muži a ženami vykonávajícími činnost na vlastní účet;
- Směrnice 79/7/EHS ze dne 19. prosince 1978 – rovné zacházení s muži a ženami v oblasti sociálního zabezpečení

Kontext

Rozsah

- Samostatný zákaz diskriminace, který se však omezuje na konkrétní oblasti
- Článek 20 Listiny EU – rovnost před zákonem
- Článek 21 – zákaz diskriminace na základě otevřeného seznamu důvodů

Omezení

Obhajoba – odůvodnění (nepřímá diskriminace) – skutečné pracovní požadavky, náboženství a věk

Základní pojmy

1. Přímá diskriminace

2. Nepřímá diskriminace

3. Obtěžování

7

1. Přímá diskriminace

„pokud je s jednou osobou zacházeno méně příznivě než s jinou, bylo byla nebo by byla zacházeno v srovnatelných situacích z důvodu rasového nebo etnického původu“.
Čl. 2 odst. 2 písm. a) směrnice 2000/43

Viz také směrnice 2000/78, čl. 2 odst. 2 písm. a); směrnice 2006/54, čl. 2 odst. 1 písm. a); směrnice 2004/113, čl. 2 písm. a); směrnice 2010/41, čl. 3 písm. a); směrnice 2023/970, čl. 3 odst. 1 písm. i).

8

1. Přímá diskriminace

Složky definice

- Pokud je s osobou (1) zacházeno méně příznivě (2) než s jinou osobou je/bylo/bylo by zacházeno v srovnatelném postavení (3) z důvodů chráněného důvodu/charakteristiky

1. Přímá diskriminace

První složka – méně příznivé zacházení

- Újma nebo znevýhodnění – nejen rozdíl
- Žádná prahová hodnota *de minimis* pro méně příznivé zacházení

1. Přímá diskriminace

Druhý prvek – měřítko, podle kterého lze posoudit méně příznivé zacházení

Srovnávací osoba

Osoba v podobné situaci jako stěžovatel, ale bez chráněné charakteristiky. Může být:

- Skutečná – minulá nebo současná
- Hypotetická
- Nemusí být identická (C-147/08 *Römer*)

1. Přímá diskriminace

Třetí složka – chráněná charakteristika

Chráněný důvod/charakteristika

- Úplný seznam
- Rasa a etnický původ
- Pohlaví
- Náboženské vyznání nebo přesvědčení, zdravotní postižení, věk, sexuální orientace

1. Přímá diskriminace

Chráněný důvod/charakteristika

- Vnitrostátní právní předpisy mohou zahrnovat další důvody – např. Irsko: rasa, pohlaví, zdravotní postižení, věk, sexuální orientace, rodinný stav, náboženské vyznání, příslušnost k komunitě kočovníků a důvod týkající se pomoci s bydlením*

*Pouze zboží a služby

- Přezkum právních předpisů v oblasti rovnosti – diskuse o zahrnutí „socioekonomického statusu“

THE BAR
OF IRELAND
The Law Library
BARRA NA hÉIREANN
An Leabharlann Dlí

13

1. Přímá diskriminace

- Je vyžadována **souvislost** mezi zacházením a chráněnou charakteristikou – vztahuje se i na spojení s chráněnou charakteristikou (C-38/24 *Bervidi*)
- Není nutné prokazovat úmysl (C-77/88 *Dekker*)

Glasgow City Council v. Zafar [1998] ICR 120;

„... ti, kdo diskriminují na základě rasy nebo pohlaví, obecně své předsudky nepropagují: ve skutečnosti si jich možná ani nejsou vědomi.“

THE BAR
OF IRELAND
The Law Library
BARRA NA hÉIREANN
An Leabharlann Dlí

14

2. Nepřímá diskriminace

Zatímco přímá diskriminace se zaměřuje na chování, nepřímá diskriminace se zaměřuje na důsledky

Čl. 2 odst. 2 písm. b) směrnice 2000/43:

„Nepřímá diskriminace nastává v případě, že zdánlivě neutrální ustanovení, kritérium nebo postup by osobám určitého rasového nebo etnického původu způsobilo zvláštní znevýhodnění ve srovnání s jinými osobami, ledaže by toto ustanovení, kritérium nebo postup bylo objektivně odůvodněno legitimním cílem a prostředky k dosažení tohoto cíle byly přiměřené a nezbytné.“

Viz také čl. 2 odst. 2 písm. b) směrnice 2000/78

THE BAR
OF IRELAND
The Law Library
BARRA NA hÉIREANN
An Leabharlann Dlí

15

2. Nepřímá diskriminace

- „méně příznivé zacházení“ se vykládá v podstatě stejně jako „zvláštní znevýhodnění“ (C-83/14, *CHEZ*)
- Opět není nutné prokazovat úmysl nebo motiv, což má pravděpodobně menší význam v případě, že je opatření *na první pohled* neutrální (ačkoli za zdánlivě neutrálním opatřením může být skrytý pokus o diskriminaci)

THE BAR
OF IRELAND
The Law Library
BARRA NA hÉIREANN
An Leabharlann Dlí

16

2. Nepřímá diskriminace

Složky

(1) Zdánlivě neutrální opatření, které by osoby z chráněné skupiny znevýhodnilo (2) ve srovnání s jinými osobami a (3) toto opatření nesplňuje legitimní cíl nebo nelze odůvodnit jako vhodné a nezbytné k dosažení legitimního cíle

2. Nepřímá diskriminace

- Přímá a nepřímá diskriminace mohou existovat současně na základě stejných skutečností
- Je nutná srovnávací skupina (k prokázání neutrální povahy opatření a nepříznivého dopadu)
- Uplatnění politiky na osoby s chráněnou charakteristikou (ne na každého člena této skupiny, ale je vyžadován důkaz nepříznivého dopadu s odkazem na chráněnou charakteristiku)

C-123/10 *Brachner* – procentní podíl/míra dopadu

C-83/14 *CHEZ* – nepřímá diskriminace na základě spojení

Irské právo

Stokes v. Christian Brothers High School Clonmel [2015] 2 IR 509; *ADJ-00038010 Stěžovatel v. Hotel*

2. Nepřímá diskriminace

Věc 170/84 *Bilka* – opatření představující nepřímou diskriminaci lze ospravedlnit pouze tehdy, pokud „odpovídají skutečné potřebě podniku, jsou přiměřená k dosažení daného cíle a jsou k tomuto účelu nezbytná“

Inoue v. NBK Designs Ltd EED0212, Soud pro pracovní věci, Irsko, při výkladu vnitrostátního práva rozhodl:

„Znění § 22 odst. 1 musí být vykládáno tak, že zohledňuje třístupňový test objektivního odůvodnění stanovený Soudním dvorem Evropských společenství ve věci *Bilka – Kaufhaus*. Tento test vyžaduje, aby se soud ujistil, že napadená opatření

- a) odpovídají skutečné potřebě podniku,
- b) jsou přiměřená z hlediska dosažení sledovaného cíle a
- c) jsou k tomuto účelu nezbytná.“

19

2. Nepřímá diskriminace

Přiměřenost opatření

Věc C-127/92 *Enderby*

„...pokud...vnitrostátní soud byl schopen přesně určit, jaký podíl na zvýšení mzdy lze přičíst tržním silám, musí nutně uznat, že rozdíl v odměňování je v rozsahu tohoto podílu objektivně odůvodněný. Pokud vnitrostátní orgány musí uplatňovat právo Společenství, musí uplatňovat zásadu proporcionality.“

Viz také věc 109/88 *Danfoss*

20

3. Obtěžování

- Není třeba žádný komparátor
- Subjektivní zkušenost
- Připojení k chráněné zemi

THE BAR
OF IRELAND
The Law Library
BARRA NA hÉIREANN
An Leabharlann Dlí

21

3. Obtěžování

Směrnice 2000/43, čl. 2 odst. 3.

„kdy dochází k nežádoucímu chování souvisejícímu s rasovým nebo etnickým původem, jehož účelem nebo důsledkem je porušení důstojnosti osoby a vytvoření zastrašujícího, nepřátelského, ponižujícího, urážlivého nebo nepříjemného prostředí“

Viz také: směrnice 2000/78, čl. 2 odst. 3; směrnice 2006/54, čl. 2 písm. c); směrnice 2004/113, čl. 2 písm. c); směrnice 2010/41, čl. 3 písm. c); směrnice 2023/970, čl. 3 odst. 1 písm. j)

Poznámka: záměr nebo účinek

THE BAR
OF IRELAND
The Law Library
BARRA NA hÉIREANN
An Leabharlann Dlí

22

3. Obtěžování

- Sexuální obtěžování, kdy nežádoucí chování má sexuální povahu
- Zahrnuje obtěžování na základě spojení s jinou osobou (věc C-303/06 *Coleman*)

Výzvy a vývoj

- Rozsah obhajoby – např. spojené věci C-804/18 a C-341/19, *WABE eV* a *MH Müller Handels GmbH*
- Nezhlednění vzájemného působení chráněných znaků – intersekcionální diskriminace není zakázána – C-443/15 *Parris*
- Zvážit vrstevnatý přístup, který umožní obohacení judikatury, např. případy „diskriminace“ řešené na základě směrnic mimo rámec rovnosti – např. věc C-311/13 *Tümer*; věc C-394/23 *Mousse*; C-43/24 *Shipova*

Přímá diskriminace

Děkuji vám

Děkuji

Komentáře a dotazy vítáme na adrese sdl@lawlibrary.ie

THE BAR
OF IRELAND
The Law Library
BARRA NA hÉIREANN
An Leabharlann Dlí